

Remissvar

Dnr 2025-062

Datum 2025-02-24

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Införande av en kapacitetsmekanism för elmarknaden i form av en strategisk reserv

KN2025/00292

Sammanfattning

Konjunkturinstitutet har granskat remissen och tillstyrker förslaget i alla delar utom de särskilda krav som specificeras i 15 § samt avgiftens utformning enligt 22 §. När det gäller 15 § och 22 § kan Konjunkturinstitutet varken tillstyrka eller avstyrka förslagen utifrån den analys och de motiv som presenteras i promemorian. Grunden för Konjunkturinstitutets bedömning redovisas nedan.

Synpunkter

Kapacitetsmekanismen är en tillfällig åtgärd på elmarknaden som syftar till att säkerställa att önskad nivå av nödvändig resurstillräcklighet uppnås. Konjunkturinstitutet utgångspunkt är att en mekanism (som kan godkännas av EU-kommissionen) ska utformas så att den önskade nivån nås till en så låg samhällsekonomisk kostnad som möjligt.

Kravet på fossilfrihet enligt 15 §

Även givet Sveriges nationella mål om 100 procent fossilfri elproduktion 2040 är det enligt Konjunkturinstitutet inte nödvändigtvis samhällsekonomiskt motiverat att införa kravet på fossilfrihet vid upphandling av en resurs enligt 15 §. EU:s elmarknadsförordning innehåller utsläppskrav som kräver att kapacitetsmekanismen ska uppfylla de gränsvärden för koldioxidutsläpp som anges i artikel 22.4. Elmarknadsförordningen kräver dock inte fossilfrihet. Den strategiska reserven är dessutom avsedd att aktiveras ytterst sällan. Utan beräkningar av den merkostnad som följer av att ytterligare begränsa valet av teknik är det svårt att bedöma förslaget i relation till andra möjliga sätt att nå det nationella målet om fossilfri elproduktion. Det är i detta sammanhang centralt att notera att utsläppen av koldioxid på EU-nivå i princip inte påverkas av kravet på fossilfrihet eftersom dessa regleras av EU:s utsläppshandelssystem.

Fördelningen av kostnaderna enligt 22 §

Enligt förordningsförslaget (22 §) ska kostnaden för kapacitetsmekanismen tas ut av balansansvariga för kunder i elområde SE3 och SE4. Kostnaden för avgifter för balansansvariga kommer enligt promemorian troligtvis att föras vidare till alla hushåll och företag som använder el inom dessa elområden. Det är enligt promemorian troligt att denna fördelning av kostnaderna är en förutsättning för kommissionens godkännande. Detta godkännande kräver att de som bidrar till behovet av en statlig stödåtgärd ska stå för

kostnaderna för densamma. Även om det främst är elkunderna inom SE3 och SE4 som riskerar att drabbas vid bristande resurstillräcklighet är det enligt Konjunkturinstitutet inte uppenbart att det är deras konsumtion som bidrar till behovet, och att kostnaderna därför endast ska belasta dem. Det är förvisso sant att en högre kostnad för elanvändning, speciellt under tider när risken för effektbrist är som störst, kan minska behovet av en effektreserv. Men ett högre pris medför samtidigt en samhällsekonomisk kostnad. Hur detta prispåslag fördelas mellan elområden påverkar sannolikt den totala kostnaden. För att kunna ta ställning till förslaget bör de samhällsekonomiska konsekvenserna av denna differentierade prissättning som medför relativt sett högre konsumentpriser i SE3 och SE4 redovisas och jämföras med andra möjliga sätt att finansiera den strategiska reserven.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Martin Hill.

Albin Kainelainen
Generaldirektör